

**Programma van maatregelen bij Archeologienota :  
Zilverbergstraat 48 – 54, Desselgem, Waregem (prov.  
West-Vlaanderen)**

**Robby Vervoort**  
**Freelance Senior Archeoloog**  
**Borgerhout, maart 2017**

*Titel*

Programma van maatregelen bij Archeologienota:

Zilverbergstraat 48 – 54,

Desselgem, Waregem

(prov. West-Vlaanderen)

*Auteur*

Robby Vervoort

*Opdrachtgever*

Pascal Degezelle

Sabine De Smet

*Projectcode*

2017B308

*Plaats en datum*

Borgerhout, maart 2017

*Reeks en nummer*

RVFSA-Rapport,

## Inhoud

|                                                               |   |
|---------------------------------------------------------------|---|
| 1. Technische fiche/administratieve gegevens .....            | 3 |
| 2. Inleiding .....                                            | 3 |
| 3. Onderzoeksvragen.....                                      | 6 |
| 4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied ..... | 7 |
| 5. Programma van maatregelen.....                             | 9 |

## 1. Technische fiche/administratieve gegevens

### *Naam site*

Waregem, Zilverbergstraat (2017-DES/ZIL)

### *Ligging*

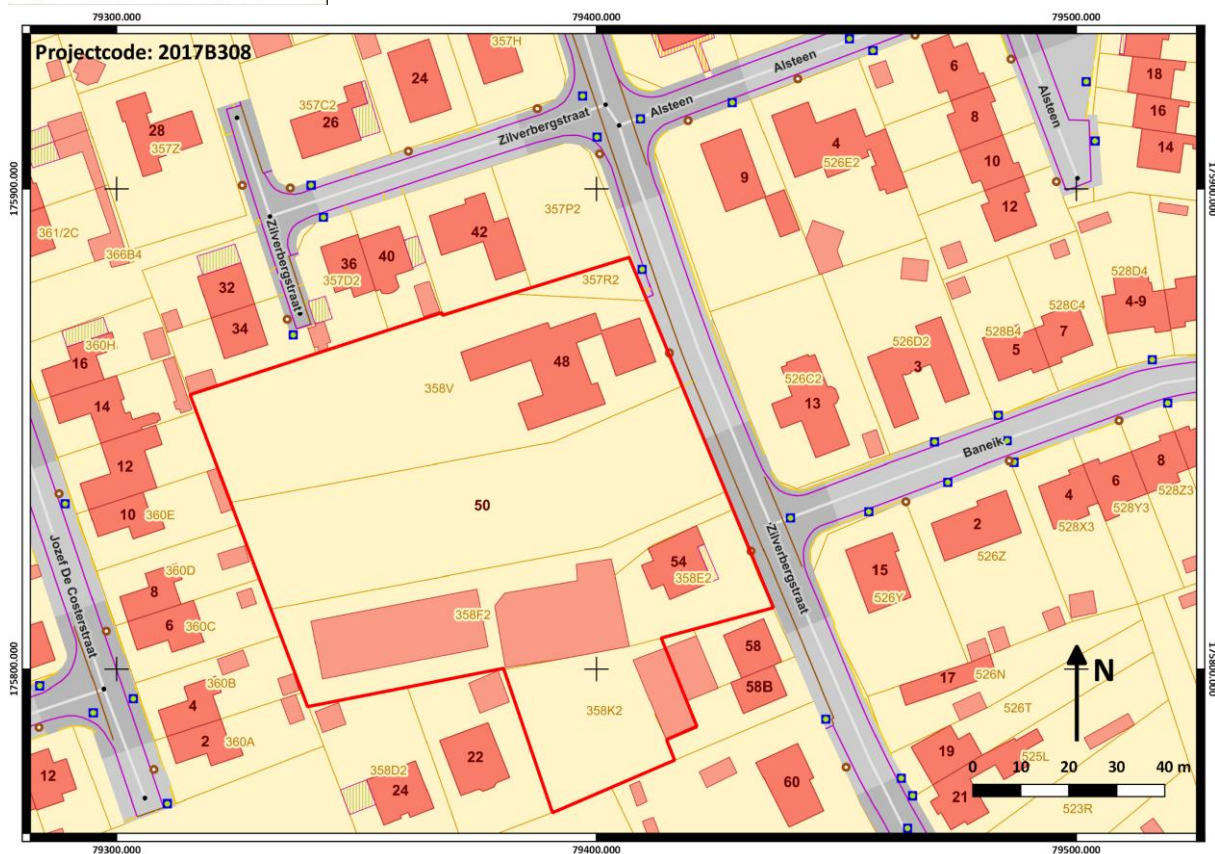
West-Vlaanderen, Waregem, Desselgem,  
Zilverbergstraat 50, 54 (2017-DES/ZIL)

### *Kadastrale gegevens*

Waregem: 5<sup>de</sup> Afdeling  
Desselgem: Sectie A  
Perceelnummers: 358E2, 358F2, 358K2, 358V, 357R2  
en 358N

### *Bounding Box*

|          |           |
|----------|-----------|
| X79315,5 | Y175857,1 |
| X79407,0 | Y175885,7 |
| X79436,9 | Y175813,0 |
| X79413,3 | Y175806,5 |
| X79420,9 | Y175787,9 |
| X79415,0 | Y175785,5 |
| X79416,4 | Y175781,2 |
| X79390,6 | Y175770,4 |
| X79380,4 | Y175800,1 |
| X79339,8 | Y175792,5 |



*Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied in rood*

*Projectcode*

2017B308

*Opdrachtgever*

Pascal Degezelle  
en  
Sabine Desmet

*Contactpersoon opdrachtgever*

De heer Pascal Degezelle

*Uitvoerder*

Robby Vervoort. Freelance Senior Archeoloog. Research  
& Consultancy.

*Erkend archeoloog*

Robby Vervoort OE/ERK/Archeoloog/2016/00126  
Guldensporenstraat 143  
2140 Borgerhout

*Geplande ingreep*

Sloop bestaande bebouwing, verkavelingsaanvraag, bouwen woningen en aanleggen nutsvoorzieningen en weginfrastructuur.

#### *Geldende wetgeving en voorwaarden*

Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De melding werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m<sup>2</sup> of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen buiten een zone waarop lagere oppervlaktecriteria van toepassing zijn.

#### *Randvoorwaarden*

Een deel van de percelen is heden bebouwd en wordt momenteel verhuurd door de eigenaar. Er werd reeds een archeologienota met uitvoering van proefsleuven uitgevoerd op een deel van het projectgebied.

#### *Doelstelling*

Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.

#### *Vraagstelling*

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?
- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?

#### *Thesaurus*

## 2. Inleiding

Naar aanleiding van de aanvraag voor het bekomen van een verkavelingsvergunning te Waregem, Desselgem, Zilverbergstraat 48-54, werd gevraagd een archeologienota op te stellen. Daarom werd in de eerste plaats een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd (bureauonderzoek met projectcode 2017B308). Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek kon geconcludeerd worden dat geen bijkomende onderzoeken vereist zijn.

## 3. Onderzoeksvragen

- *Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?*

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kon vastgesteld worden dat het projectgebied gelegen is in een landschappelijk gunstige omgeving. Een omgeving die reeds vanaf de steentijd door mensen werd gefrequenteerd en gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van de Leie en droge hoger gelegen gronden op beide oevers van vermelde rivier. Op basis van de geraadpleegde cartografische bronnen, konden we vaststellen dat het projectgebied de laatste 400 jaar dienst deed als akker-of weiland, maar dat er in de ruimere omgeving van het projectgebied destijds nog vrij grote bospartijen aanwezig waren. Eveneens op basis van dezelfde cartografische bronnen werd duidelijk dat het projectgebied reeds eeuwen deel uitmaakte van eenzelfde perceel en dus dientengevolge een gelijkaardige landschappelijke en bodemkundige ontwikkeling kende. Deze vaststellingen konden gestaafd worden op basis van het reeds op het perceel uitgevoerde proefsleuven onderzoek in het kader van een vroegere archeologienota en door het op de noordelijke uitbreiding uitgevoerde landschappelijke booronderzoek.

- *Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?*

Aan de hand van de verschillende geraadpleegde bronnen blijkt duidelijk dat het projectgebied gelegen is in een archeologisch rijke regio. In de regio rond het projectgebied werden in het verleden reeds archeologische resten aangetroffen daterend uit de steentijden, de metaaltijden en de Romeinse tijd. Op basis van geschiedkundige gegevens is gekend dat verschillende van de in de regio rond het projectgebied aanwezige hoeves met walgracht teruggaan op vroegmiddeleeuwse Frankische hofsteden.

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?*

Op basis van de geraadpleegde bronnen kon worden aangetoond dat, alhoewel het projectgebied gelegen is binnen een regio met een rijk archeologisch bodemarchief en

verschillende cultuurhistorische elementen die vaak opklimmen tot de periode van de vroege middeleeuwen, er zich geen cultuurhistorische of archeologische resten binnen het projectgebied bevinden die een hoog potentieel tot kennisvermeerdering bevatten.

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

Alhoewel de juiste bouwwijze nog niet gekend is, mag duidelijk zijn dat het eventueel aanwezige bodemarchief door de toekomstige bodemingrepen nagenoeg volledig zal worden vernield.

- *Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?*

Op basis van het huidig beschikbare bronnenmateriaal kan aangetoond worden dat er zich binnen het projectgebied geen archeologische resten bevinden die een hoog potentieel tot kennisvermeerdering in zich dragen. Er kan dus zoals vereist in de Code van Goede Praktijk op basis van het bureauonderzoek een Programma van Maatregelen worden opgesteld. Daarom is het niet nodig voorafgaandelijk aan het toekennen van de verkavelingsvergunning bijkomende onderzoeken uit te voeren.

Op basis van de uitgevoerde studie kunnen we stellen dat er zich binnen het projectgebied mogelijk archeologische sites kunnen bevinden daterend uit de periode vanaf de metaaltijden doorlopend tot de vroege middeleeuwen en dat deze sites zich in een omgeving bevinden gekenmerkt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Indien er sites aanwezig zijn binnen het projectgebied zullen deze kunnen bestaan uit sporensites (met zachte grondsporen) zonder complexe verticale stratigrafie anderzijds. Eventuele steentijdartefactensites zullen door het eeuwenlange gebruik als landbouwgebied volledig verstoord zijn. Echter zullen eventueel aanwezige archeologische resten geen hoog potentieel tot kennisvermeerdering bevatten. Daarom kunnen we concluderen dat er geen verder vervolgonderzoek nodig is.

#### 4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een regio met een hoog archeologisch potentieel. Op basis van het bureauonderzoek kon gesteld worden dat er binnen het projectgebied resten aanwezig kunnen zijn daterend vanaf de steentijden, doorlopend tot heden.

Echter werden in het kader van een vorige archeologienota reeds archeologische vooronderzoeken uitgevoerd op een deel van het terrein. Op basis van deze bijkomende onderzoeken kon aangetoond worden dat er zich mogelijk wel enige vorm van archeologische sporen binnen het projectgebied

kunnen bevinden, maar dat deze resten een laag potentieel tot kennisvermeerdering met zich meebrengen.

Gezien de landschappelijke evolutie van het projectgebied en het eeuwenlange gebruik als akkerland of weiland zullen eventuele resten daterend uit de steentijden zich niet langer in situ bevinden. Hun aanwezigheid kan wel aanvullende informatie verschaffen omtrent de aanwezigheid van jagers – verzamelaars in de ruimere regio.

Wat de metaaltijden en de Romeinse periode, alsook de vroege middeleeuwen betreft zullen de aanwezige sporen enkel kunnen wijzen op de aanwezigheid van een site in de directe omgeving van het projectgebied. De directe omgeving van het projectgebied is echter de laatste jaren volledig verkaveld geworden. Waardoor eventueel ooit aanwezige archeologische resten grotendeels zullen verstoord zijn en dus geen kans bieden voor eventueel bijkomend archeologisch onderzoek in de toekomst.

Eventuele resten uit recentere periodes zullen allicht enkel afkomstig zijn van landbouwgeoriënteerde activiteiten.

Het terrein heeft met andere woorden geen hoge archeologische waarde. Bijkomende onderzoeken worden dan ook niet aangeraden en wel om de volgende redenen:

- Het oosten van het niet onderzochte gedeelte van het terrein is volledig verstoord door de aanwezigheid van de te slopen woningen.
- Eventuele artefactensites die zich binnen het projectgebied zouden kunnen bevinden zijn reeds verstoord door eeuwenlang gebruik van het projectgebied als akker- en/of weiland waardoor hun eventuele context verloren is.
- Indien er zich nog resten bevinden op het niet-onderzochte gedeelte van het terrein is de kans uitermate klein dat het de resten van een volledige site, in de zin van een woonerf met alle aanhorigheden, betreft. Dit gezien de geringe omvang van het resterende gedeelte van het projectgebied.
- Indien er zich nog resten van een deel van een grotere site binnen het projectgebied bevinden, is de kans op bijkomende onderzoeken op de omringende percelen klein tot onbestaande. Het merendeel van de in de omgeving van het projectgebied aanwezige percelen werd reeds bebouwd en verkaveld in de laatste decennia en is dus grotendeels verstoord.
- Het ontbreken van significant vondstenmateriaal tijdens het uitvoeren van de prospectie met ingreep in de bodem is geen sluitend bewijs dat er zich geen resten meer bevinden binnen het projectgebied, maar is wel een goede indicatie.
- Uit landschappelijk booronderzoek uitgevoerd in de noordelijke uitbreiding van de verkavelingsaanvraag blijkt dat dit gedeelte van het terrein een gelijkaardige landschappelijke

evolutie kent. Dit bleek ook uit de studie van de cartografische bronnen waaruit bleek dat het projectgebied steeds deel uitmaakte van eenzelfde groter perceel.

## 5. Programma van maatregelen

Er werd een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd, dat aangaf dat er geen bijkomende maatregelen nodig geacht werden in het kader van de geplande werken. Dit vooronderzoek werd uitgevoerd conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en bestond uit een bureauonderzoek. Al het vooronderzoek dat noodzakelijk is om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed werd uitgevoerd.

De impact van de geplande werkzaamheden werd getoetst aan de gekende reeds verstoorde en reeds onderzochte zones, de gekende geologische, bodemkundige en ecologische kenmerken en de gekende archeologische en historische waarden (zie verslag van resultaten van het vooronderzoek).

Belangrijk in de afweging van de noodzaak voor verder vooronderzoek zijn de aard van de archeologische relictten in de omgeving, het ontbreken van enige vondsten en/of belangrijke archeologische sporen tijdens eerder uitgevoerd proefsleuvenonderzoek, de gelijkaardige bodemkundige ontwikkeling van de noordelijke uitbreiding, het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering voor de bedreigde zone en de hieraan gekoppelde meerkost en investering ten gevolge van bijkomend onderzoek.

Naar aanleiding hiervan zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering.

De afweging of verder vooronderzoek noodzakelijk is, gebeurt op volgende wijze:

Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- *de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven*

Hoewel het projectgebied gelegen is in een gebied met een hoog archeologisch potentieel, blijkt uit de eerder uitgevoerde prospectie met ingreep in de bodem dat er zich geen belangrijke archeologische sporen en/of vondsten in het centrale deel van het terrein bevinden en dat de kans op het aantreffen van sites met een hoog potentieel aan kennisvermeerdering op de rest van het terrein klein is. Met andere woorden er bevindt zich geen archeologisch erfgoed in de bedreigde zone dat de extra tijd, investering en financiële middelen nodig voor bijkomend onderzoek op voldoende wijze kan verantwoorden.

- *een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen*

Gezien het ontbreken van mogelijke archeologische resten met een hoog potentieel aan kennisvermeerdering dienen geen verdere maatregelen genomen te worden. Het aanwezige erfgoed met een hoog potentieel op kennisvermeerdering wordt niet bedreigd door de geplande werken.

- *een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken*

Er dient geen archeologische opgraving plaats te vinden in het projectgebied.

- *een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken*

Er dient geen plan van aanpak gemaakt te worden voor een eventueel behoud in situ.

Op basis van het uitgevoerde vooronderzoek kunnen we besluiten dat er voldoende informatie is gegenereerd om een te bekrachtigen archeologienota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft.